

ترس شبانه و بی خوابی

سرکار خانم دکتر اکبری

روانشناس دانشگاه فواجه نصیرالدین طوسی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دفتر مشاوره و سلامت

مرکز ملی مشاوره و کمک زندگی
دانشگاه نصیری فواجه نصیرالدین طوسی

ترس شبانه و بی خوابی در جنگ

چرا در جنگ خوابیدن سخت است؟

- ◆ **آماده باش دائمی:** بدن فکر می کند باید همیشه هوشیار باشد
- ◆ **ترس از حمله شبانه:** تاریکی ترس را بیشتر می کند
- ◆ **به هم ریختن ریتم شبانه روزی:** استرس، ساعت بدن را مختل می کند
- ◆ **کابوس ها:** مغز در خواب هم در حال پردازش ترس هاست
- ◆ **صدای آذیر و انفجار:** حتی وقتی نیست، گوش ها در انتظارند

راهکارهای عملی برای خواب بهتر

هر شب، یک ساعت قبل از خواب، کارهایی که به بدن بفهماند
«وقت آرامش است»:

• چای کمرنگ یا دمنوش بابونه

• وضو گرفتن یا دوش آب گرم (اگر امکان دارد)

• نورها را کم کن

• با صدای آرام با خانواده حرف بزن، نه درباره اخبار

• دعا یا ذکر آرام بخوان

محیط خواب را تا حد ممکن ایمن و آرام کن

- ♦ اگر اتاق خواب نزدیک پنجره است، جای خواب را جابه‌جا کن
- ♦ از پرده ضخیم برای تاریک‌تر کردن استفاده کن
- ♦ گوش‌گیر اگر داری، استفاده کن (اما طوری که صدای هشدار را بشنوی)
- ♦ یک وسیله آشنا و آرامش‌بخش کنار دستت بگذار (قرآن، تسبیح، عکس عزیزان)
- ♦ نگران فردا نباش
- ♦ اگر امشب نخوابی، فردا هم زنده‌ای. فردا شب می‌خوابی.
- ♦ بدن خودش جبران می‌کند.
- ♦ با خدا حرف بزن
- ♦ اگر اهل دعایی، مناجات شب فرصتی برای آرامش است.
- ♦ اگر نه، با خودت حرف بزن.

تکنیک‌های تنفسی و ذهنی در رختخواب

تکنیک تنفس ۴-۷-۸:

۴ ثانیه دم از بینی

۷ ثانیه نگه دار

۸ ثانیه بازدم آرام از دهان

۴-۵ بار تکرار کن

تکنیک اسکن بدن:

از نوک پا شروع کن، آرام آرام به بالا بیا و به هر عضو بگو «شل باش، رها کن».

تکنیک جایگزینی افکار:

وقتی فکرهای ترسناک می‌آیند، عمداً به یک خاطره آرامش‌بخش فکر کن (سفر قدیمی، کنار دریا، آغوش مادر).

با ترس شبانه روبرو شو، نه اینکه بجنگی

با ترس شبانه روبرو شو، نه اینکه بجنگی

• به خودت بگو: «حق دارم بترسم. اینجا امن‌ترین جایی است که می‌توانم باشم.»

اگر خطری بود، بیدار می‌شوم و تصمیم می‌گیرم.»

• جنگ با ترس، ترس را بیشتر می‌کند. پذیرشش، آرامش می‌آورد.

اگر اصلاً خوابت نمی‌برد در این مواقع:

• از رختخواب بیرون بیا (نه برای چک کردن اخبار!)

• یک کار آرام و بی‌ربط انجام بده: کتاب بخوان (نه در گوشی)،

یک نقاشی ساده بکش، چای بابونه درست کن

• وقتی خواب آلوده شدی، برگرد به رختخواب

برای کودکان در شب قبل از خواب:

• یک قصه آرامش بخش بگو (نه درباره جنگ)

• با هم دعا یا ذکر بگویید

• یک چراغ خواب کوچک روشن بگذار

(ناریکی مطلق برای کودک ترسناک تر است)

• عروسک یا پتوی مورد علاقه را کنارش بگذار

اگر نیمه شب بیدار شد:

• سریع برو کنارش

• در آغوش بگیر

• نگو «ترس»، بگو «من پیش تو هستم»

• آب خنک بده تا بنوشد

• چند نفس عمیق با هم بکشید

کارهایی که خواب را بدتر می‌کند

▲ چک کردن اخبار قبل از خواب (مهم‌ترین عامل بی‌خوابی)

▲ گوشی در دست تا لحظه خواب (نور آبی مغز را بیدار نگه می‌دارد)

▲ گفتگوهای پرتنش درباره جنگ در شب

▲ خوردن غذای سنگین یا کافئین (چای پررنگ، قهوه) نزدیک خواب

▲ فکر کردن به «اگر فردا...»